V évfolyam 245. szám. Makó, 1914 Csütörtök. Október. 15. Ara 2 fillér.

Makói Független Ujság

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő háborubas léte alatt a szerkesztőségért felelős: PURJESZ MÓR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Széchényi-tér 2., telefon-szám: 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN: Egész évre 14 korona. Fél évre 7 „ | Negyed évre 3 kor. 50 Egy hóra 1 „ 20

Történelmi napok.

Réteget-rétegre rak a história, esemény-világokat esemény-világokra. Emberöltők a másodpercek és az órák olyanok, mint az évszázakat átölelő korszakok. Valósággá vált talán az a fantasztikus idő-gép, amely az időtérben száguld, előre, visszafelé feltartóztathatlanul.

Ami e határátvesztett időben történik, valóban olyan az, mintha kötérésére nem is lett volna elég egy évszázad. És mintha elviselésére is az egyén egymagában gyönge volna. Milliók kellenek hozzá, hogy a rohanó eseményeket elviselhessék.

Ezekel az emberképzeletet fölülmuló eseményeket, amelyeket vulkanikus erők löknek bele a tudatunkba és uj valóságokat épitenek az elsöpört, elsülyesztett, az emlékezetből is kiveszett valóságok helyébe. Tegnap — emlékszel-e még? — ijedelmek gletscrei ereszkedtek kishitűséged mélységeibe. Bátorságod diluviális iszapokban szunnyadt. Ma meg Gnrizankarcsucsokat ural büszke önbizalmad. Persze: a mai világod nem a tegnapi. A gerinced is más lett tegnap óta, a hited és reményed is. Hát mi is történt voltaképen? A história egy-két helyen örvényeket repesztett, másutt meg felhőkbenyomuló hegyeket vetett ki. Felhőkbe meredező csucsokat nekünk, mély örvényeket az ellenségeinknek.

Mi mind magasabbra emelkedünk, amazok meg lefelé zuhannak. Valamennyien, mindenfelé, északon, délen és nyugaton. Seregeink diadalmas offenzivában föltartóztathatlanul fölfelé nyomulnak, Galiciában is Orosz-Lengyelországban is. A San egész vonala a mi birtokunkban van, Przemysit, ahol ötvenezer orosz esett el, felszabadítottuk. Az oroszok futnak Galiciából és észak felé menekülnek Cholm és Lublin irányában. Még maguk sem tudják, hol állhatnak meg, talán Varsó alatt, Lehet, hogy ott akarnak megütközni a szövetséges hadsereggel. ha ugyan sikerül nekik ide koncentrálni rendetlenül visszavonuló seregeiket.

A döntő csata mindenesetre nem itt lesz, mert az erősen megtizedelt, demoralizált hadsereg nem alkalmas arra, hogy döntő csatára állitsa fel az orosz hadvezetőség. Előkészületei is arra vallanak, hogy az utolsó nagy mérkőzést a lehetőséghez képest kalasztani akarja. Francia forrásból eredő hirek szerint az orosz hadvezetőség előbb a tartalékjait hivja be, hogy hét nyolc millió embert állitkasson a zászlók alá.

Döntő csatára majd ezzel az óriási haderővel megy mi elénk. Lehet, hogy az oroszoknak nincs is már annyi tartalékja és a franciák csak a maguk vigasztalására eszelték ezt ki. Lehet, hogy igaz ez a nagy erőfeszités, de akkor is csak azt mutatja, hogy már lerokkant a nagy muszka önbizalom és fel sem meri venni a mérkőzést, ha öteszörös erőt nem tud állani a miénkkel szemben.

Ám hiszen gyüjtse össze a barbár hordáit, a feje fölött összeomlott offenzivából és tagokkal ki nem áshatja már szétroncsolt hadseregét és amilyen kilátástalan Orosz Lengyelországban és Galiciában a muszkák helyzete, olyan kilátástalan Belgiumban a belgáké és Franciaországban a franciáké és az angoloké. Antwerpen kapitulált, Ostende és Gent előtt uj csata folyik, Belfort ostrom előtt áll, Reimsot pedig ujból bombázzák a németek. És a németek mindenütt győznek. Ahol csak megszólaltatják ágyuikat, a győzelem Gnrizankarcsucsaira tűzhetik ki a büszke német lobogót. Igazán olyan jelenségei vannak ennek a háborunak, mint a természet vulkanikus erupcióinak. Akárhol van is a tűzfészkök, messze világok rendülnek meg tőlük, egy erőnek követvén a törvényeit. Ahogy megindult a földrengés, lám, egyszerre kezdődtek a nagy összeomlások, északon, nyugaton és délen. Délen is. Szerbia a borzalmas vereségek hosszu sorozata alatt valósággal elvérzik. Még harcol, de most már minden reménysèg nélkül. Már-már békéért könyörög. Olaszországot szószólásra kérte fel, hogy mint semleges állam, de mint szövetségesünk is, fegyverszünetre birja rá a monarchiát.

Az elbizakodott, vad Szerbia békét kunyorál. És mi tőlünk kunyorálja. Credo quia absurdum. Hiszem, mert lehetetlenség. Hiszem, mert ez a békekérés alávalóság. Hiszem, mert éppen e napokban alávalóság. Szerajevóban most ülnek törvényt Ferenc Ferdinánd gyilkosai fölött. Nemcsak ő fölöttük, hanem Szerbia fölött, amely fölbérelte őket. És mikor vérig sértett nemzeti önérzetünk igazmondásra készül, a királygyilkos Szerbia kegyelemért rimánkodik. Milyen rettentően kegyetlen tud lenni a sors megvesztegethetlen igazságában. Ha össze akar zuzni egy nemzetet, amely nem méltó rá, hogy nemzeti életet éljen, hogyan tudja azt összemorzsolni és ha megalázni akarja, hogyan tudja azt megalázni. Szerbiát összemorzsolja, de meg is alázza. A vakmerő bátiából ime koldust csinál, aki békéért könyörög. Aki a háboru tüzes csóváját dobta a világ fölé, legelőül az könyörög most, hogy a tüzet elolisuk.

Győzelmes harcaink Galiciában.

Szerbia az összeroppanás előtt.

Az orosz hadsereg menekül a szövetséges hadak elől.

Hadaink az utóbbi napokban egyformán állandóan győztek ugy, a déli mint az északi harctéren. Északon menekül az orosz, délen a szerbek annyira megtörtek, hogy szeretnének békét kötni.

A szövetséges német hadak már egyesülni fogják dicső hadseregünkkel, hogy döntő csatában megverjék az oroszt.

Mai hireink ezek:

Az oroszok kitakarodnak Galiciából.

Bécs, okt. 14.

A bécsi lapok kiemelik offenzivánk jelentőségét és eddigi sikereit. Két lap érdekesen nyilatkozik a helyzetről. A „Fremdenblatt" összefoglalóan megállapitja, hogy a helyzet a szövetséges osztrák és magyar és német hadseregek számára valamennyi harctéren nagyon kedvezően alakul és a döntésre sikert igér. A „Neues Wiener Tagblatt" emlékeztet arra, hogy a három hét előtt kiadott hivatalos orosz harctéri jelentés Jaroslaut és Przemysit Galicia kulcsainak mondotta, amelyeknek elfoglalása egyet jelent az egész ország birtoklásával.

Berlin, okt. 14.

Stockholmból táviratozzák: Az „Aftenbladet" jelenti, hogy az oroszok Lemberg körül minden megerősitett helyet a levegőbe röpitenek, ami világos bizonyitéka annak, hogy nem is számitanak többé arra, hogy visszatérhessenek Galiciába, mert aligha lázitanák maguk ellen a lakosságot. Przemysit az utóbbi napokban azért bombázták oly álhatatossággal, hogy seregeik visszavonulását fedezzék és a várban levő sereg fenyegető kitörését megakadályozzák. Azt hiszik, hogy már körülbelül 300.000 fényi orosz csapat lépte át Galicia határát az északi irányban Annopol és Zamosce, valamint Cholm és Lublin irányába - vonul vissza.

Bukarest, okt. 14.

A Bukovinából érkezettek beszélik, hogy napok óta nagy izgatottság uralkodik a bukovinai orosz csapatok között. Csernovitz meglehetősen kihalt, a városban nagy csend uralkodik. Az orosz katonák beszélik, hogy tiszjeik attól tartanak, hogy az ott levő nem igen erős orosz csapatokat kataszttrófa fogja érni. Pár napon belül, miután Przemysl seregeink győzelme folytán felszabadult, nagy eseményeket várnak az oroszok. A csapatok legjobb szeretnének kivonulni, az orosz hadvezetőség ehelyett azonban még két orosz ezredet vezényelt Csernovicba.

Győzelmes offenzivánk Galiciában.

Offenzivánk sokszoros és csapatainkra mindvégig győzelmes harcok közben elérte a Sant.

Przemysl várának fölmentése be van fejezve. A vártól északra és délre az ellenséges körülzáró sereg maradványait támadjuk. Jaroslau és Lezajk birtokunkban van. Sieniavától erős ellenséges csapatok vonulnak vissza.

Chyrovtól keletre támadásunk szintén előrehaladt.

Orosz Lengyelországban orosz haderőknek minden arra irányuló kisérletét, hogy a Visztulát Ivangorodból és attól délre átlépjék, meghiusitottuk.

Höfer vezérőrnagy,
a vezérkar főnökének helyettese.

Galiciában megtört az orosz offenziva.

A legutóbbi napok győzelmes csatái után megállapitható, hogy Galiciában megtört az oroszok offenziv ereje, ugy hogy az orosz csapatok kényteleneek lesznek régi taktikájukhoz, a védekezéshez folyamodni.

A német csapatokkal együttesen keresztülvitt sikeres támadásaink folytán elértük a Visztula—San-vonalat. Ivangorodtól lefelé e folyóvonal mentén Przemysl-ig húzódik állásunk s a Kárpátok felől előnyomuló csapataink operációi folytán ez a vonal alkalmasint nemsokára a Szambor—Drohobic—Stryj-vonalig szélesedik.

A tegnap este kiadott hivatalos jelentés szerint Jaroszlau és Lezajszk is kezünkbe jutott. A nyugatról előnyomuló seregeink legdélibb szárnya Szanok Liszkón át Kyrowot már elérte s itt harcban áll az oroszok hátvédjével, amelynek visszaszoritásával a Kárpátokon át a Tremánál előnyomuló seregeinkkel fog egyesülni.

Minden valószinüség amellett bizonyit, hogy az oroszok Galiciában lemondtak az offenziváról és csakhamar kiüritik Galiciát. Alkalmasint egyrészt északon a Varsó Ivangorod Areszt Litowszk-, másrészt kelet felé a volhiniai erődháromszögben a Luck-Dubno Rovno-vonalra huzódnak vissza. Legutóbbi mozdulataik legalább ezt mutatják s a mi keletre nyomuló erőink már legközelebb elérik Lemberget.

Az oroszok offenziváju*k* megszüntetésével a magyar, osztrák és német csapatoknak nyugatról és délről való átkaroló támadása ellen védekeznek, ezért vonulnak vissza észak és kelet felé. Régi módszerükhöz, a védekezéshez fordulnak tehát, abban bizakodván, hogy a szerencse talán igy jobban kedvez nekik. Csapataink azonban, amelyek a deffenzivában is felülkerekedtek, az offenzivából is bizonyára diadallal fognak kikerülni.

—

Bulgária a macedóniai bolgárokért.

Szófia, okt. 14.

A Kambana cimü hivatalos bolgár lap „Nissen át Macedóniába“ cimü vezércikkében kijelenti, hogy Bulgária a világ minden kincséért sem marad passziv nézője azoknak a szörnyüségeknek, amelyeknek a macedóniai bolgárok esnek áldozatául. Elérkezett végre az idő, irja a lap, hogy megvalósitsuk ideáljainkat. Olyan nagy bün talán, ha követeljük az egyesülést? Idegen országokat akarunk talán? Macedónia önállóságáért természetesen még áldozatokat is kell hoznunk. És most hozzuk talán az utolsó áldozatot. Barátaink, a törökök, már elkészültek. A perzsák, kurdok, afgánok és más népek felveszik a harcot az ellenséggel. Bennünket is csak egy lépés választ el ideáljainktól. Engedjétek, hogy bevonuljunk Nisbe és ezzel ne csak teljesitsük a bolgár nép vágyát, hanem aranybetükkel irjuk fel a világtörténelem egy lapját is.

—

A szerbek borzalmas veresége.

Szófia, okt. 14.

Nisi lapjelentések szerint 4. szerb hadseregnek, amely Visegrádnál Boszniában borzalmas vereséget szenvedett, óriás veszteségei voltak. A szerbek rendetlen futással menekültek a határon át és valósággal megtizedelve érték hazai földre. Az osztrák és magyar csapatok ellen Krupanj körül harcoló szerb seregnek is kétségbeesett a helyzete. A visszavonuló szerb csapatok a bolgár határ mentén gyülekeznek.

Nis, okt 14.

A szerb távirati iroda közli a szerb főhadiszállás következő hivatalos jelentését a szerb seregeknek a Szerajevó körüli magaslatoknál szenvedett nagy vereségéről:

A magyar csapatok offenziváj*a* elől a szerb csapatok Szerajevó környékének magaslatai alól visszavonultak.

—

Törökország és Görögország.

Konstantinápoly, okt. 14.

Az Osmanischer Lloyd jelenti: A görög kormány, amely a macedóniai bolgár határ hosszában erődítéseket állittatott és csapatokat vont össze, jónak látta a határterületeken élő mohamedán lakosság életmódját szigoru rendszabályokkal korlátozni. A határmenti falvakat megtisztitották a török lakóktól: Drama városában, ahol a görögök most nagy kaszárnyákat épitenek, a török lakosságot az épitkezésnél teljesitendő különböző szolgálatokra kötelezik. Kavallában megtiltották a törököknek, hogy naplemente után az utcára lépjenek. A nevezett ujság bolgár jelentést tett közzé, amely szerint Szalonikiban görög csapatok tüntettek a török konzulátus előtt és e tüntetés alkalmából a katonák hevesen megfenyegették a tüntetőket.

—

A német aviatikusok bombái Párisban.

Róma okt. 14.

Bordeauxból táviratozzák, hogy a két német repülőgép bombái, amelyeket Párisra vetettek, sokkal nagyobb pusztitásokat okoztak, semmint az első hivatalos táviratok jelentették.

Két férfi, három asszony és három gyermek halt meg a robbanásoktól, több mint huszonhatan megsebesültek és valamenynyien nagyon sulyosan. A középületekben okozott kár egyenesen felbecsülhetetlen.

—

Az uj román király első nyilatkozata.

Bukarest, okt. 14.

Ferdinánd, az uj román király a pelesi kastélyban a királyi család és Románia vezető államférfiai jelenlétében kijelentette, hogy fogadott atyjának, Károly királynak politikája az ő politikája is.

Bukarest, okt. 14.

A szófiai Daevlik külön tudósitójával szemben az ellenzék egyik legexponáltabb vezére kijelentette, hogy Románia legközelebbi magatartásáról semmit sem mondhatott mást, mint ami a hivatalos kommünikékben is megjelent. Annál kevésbbé mondhatna mást, mivután mértékadó helyről ő is csak annyit birt megtudni, hogy a kormány magatartása felett végleg döntött volt, de a minisztertanács összes tagjai becsületszavukkal kötelezték magukat arra, hogy a legszigorubb titoktartást meg fogják őrizni. A közvélemény elégedjék meg a nyilvánosságra hozott eredménynyel: Az állam semleges maradt és az is fog maradni.

—

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Október 15. Csütörtök Róm. kath. Terézia sz. Protestáns Terézia sz. Görög-orosz Október 2. Cipián Nap kel 6 óra 18 perckor nyugszik 5 óra 12 perckor.

—

Időjóslás. Lényegtelen hőváltozás és elvétve, inkább csak délen meg keleten, csapadékkal. Sürgönyprognózis: hüvös, délen, keleten elvétve csapadék. Délihőmérséklet: 10 fok C.

—

— **Elesett makói katona.** Elmentek fiaink a csatába. Nehéz volt a bucsu, mely tőlük elválasztott, a haza hivó szavára sok könny kicsordult az anyák, feleségek szeméből. De ha megragadta is a heves fájdalom szivüket, fájó vergődésüket nem hagyta el soha a remény sugára, hogy az eltávozó kedvest a háboru multával ujra keblükre zárhatják, mert megvédi őt, szeretetük, imájuk. Milyen fájdalmas, ha megszakad a remény, és a kétségeskedő pesszimista lelket többé nem táplálja. Milyen lesujtó a hir, mely jelenti, hogy a haza áldozatot kivánt és fiunk vitéz harctéren elesett. Sirassuk meg a szeretett halottat, ki mindnyájunkért küzdött, ne boritsa emlékét soha semmi fátyol, éljen mindig körünkben, a derék, de emlékezete, váltsa ki belőlünk azt a hazaszeretetről sugallt gondolatot, hogy fiunk a hazáért halt meg; legyen bennünk is oly lélekerő, mint a német anyákban, kik azzal gyászolják fiaikat, hogy büszkén viselik a jelvényt: „Egy drága főt adtam a hazának.“ Eddig még Makónak nem sok a halottja. Ma azonban uj halottja van e városnak. A császári és királyi katonai kórházvezetőség értesitette a rendőrséget, hogy Tóth II. Ferenc, 1912. évben besorozott makói illetőségü katona a harctéren megsebesült s a kórházban sérülése következtében elhalt. Az elhunyt katonát Kalisoviában, beszentelés után külön sirban helyezték nyugalomra. A kórház vezetősége a szülők részére külön zárt levelet küldött a rendőrséghez.

— **Szerencsétlenül járt munkás.** *Diós* Antal Vásárhelyi uccai gépjavitó műhelyében dolgozott *Tornyai* Ferenc, 20 éves napszámos. Tornyai *Grünstein* Márk fatelepén segédkezett egy motoros fürész kipróbálásában és munka közben bal keze az üzemben levő fürészhez ért, mely azt elkapta. A gép megvágta a bal könyök izületét és a csontot is eltörte. A szerencsétlenül járt munkást a kórházban ápolják.

— **A tábori posta.** A kereskedelmi miniszter elrendelte, hogy a tábori postahivatalokhoz és a német tábori postahivatalhoz ezentul nyomtatványok a szabályszerü ezer gramm sulyig és áruminták 350 gr. sulyig keresztkötés alatt feladhatók. Árumintákban a feladók kisebb ruházati cikkeket, frissitőt, csokoládét, szivart, szóval olyan tárgyat is küldhetnek, amit csak csomagban szokás továbbitani. E küldemények azonban a feladás alkalmával bérmentesités alá esnek. A tábori póstához cimzett zárt levelek csak abban esetben portómentesek, ha kizárólag levelezést tartalmaznak.

— **Adomány a vörös-keresztnek.** Kocsis Peterné, makói lakos, egy ügyéből kifolyólag 5 korona 85 fillért adományozott a vörös-kereszt egyesület javára. A rendőrség az összeget rendeltetési helyére juttatta.

— **Anyakönyvi hirek.** Elhaltak: Nagy Julianna Gera Sámuelné 80 éves, Posztós Rozália 4 hónapos, Kotormán Julianna 2 hónapos, Zsigmond Julianna Martonosi Antalné 58 éves, Vankó János 24 éves, Tomalik Magdolna Szabó Andrásné 52 éves korában.

— Tisztelettel értesitem a szülőket és gyámokat, hogy az őszi tánctanfolyamot október hó 20-án megkezdem. Beiratkozni bármikor lehet Barcsay-utcai házamnál.

Tisztelettel:

Érdeky József,

okl. tánctanitó.

Csanádmegye a mult hóban.

—

Az alispán havi jelentése.

Csanádvármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartotta meg Markovics Manó dr. főispán elnöklésével október havi rendes ülését, melyen az előadók tették meg rendes havi előterjesztésüket. Ezek között legfontosabb az alispán havi jelentése, melyet az alábbiakban közlünk:

A közigazgatás menete zavartalan volt. A hadiállapottal járó rendkivüli intézkedések lebonyolitása minden zavar nélkül történik meg, az előirt kellő gyorsasággal és szabatossággal. Igy a honvédelmi minisztériumnak 135000/1914. számu rendeletével elrendelt népfölkelői szemle, amelyen az 1892., 1893. és 1894-ik években született hadkötelezetteknek kellett jelentkezniök. A hadbavonultak családtagjainak segélyezésére irányuló akció is zavartalanul folyt le a vármegye területén, kivévén Makó városát, ahol a harmadik kimutatásba felvetteknek késedelmes számvevői felülvizsgálása okozott némi zavart.

Az országban itt-ott szórványosan fellépő kolera miatt a belügyminisztérium által elrendelt óvintézkedések szabatos végrehajtása iránt ismételten intézkedtem. Éber figyelemmel kisérem, hogy az elsőfoku egészségügyi hatóságok s a községi elöljáróságok előirt kötelességeiknek pontosan eleget tegyenek, hogy az esetleg fellépő kór azonnali elfojtása lehető legyen. Legközelebb személyesen fogom felülvizsgálni a tett intézkedéseket.

A honvédelmi ministerium a központi és a kovácsházi járás területén lóosztályozás tartását rendelte el. Az utazási és működési terv a katonai hatóságokkal egyetértőleg elkészült. Ezzel kapcsolatosan jelentem, hogy a honvédelmi ministerium a rendkivüli viszonyokra való tekintettel a régebbi lóavató bizottságok működését felfüggesztette.

Makó városában a polgárőrség szervezése megvalósult s a fogadalmat tett polgárok legközelebb megkezdik működésüket.

Egy szobás

garzon lakás

előszobával, vilanyvilágitással, kis verandával KIADÓ.

Cim a kiadóhivatalban.

A sorozás második napja.

—

Kik maradtak benn Makóról?

Szegeden a sorozó bizottság ma folytatta az 1892, 1893-ik évben született makói ifjak sorozását. Mérték alá került 234 ifju és ezek közül bennmaradt 141. Tekintettel arra a körülményre, hogy ezek a hadkötelesek már egyszer sor alatt voltak, igen szép aránynak tekintendő a bennmaradottak száma.

Holnap még sorozzák Szegeden a Makón tartózkodó ama hadkötelesek, kik vidékről itt tartózkodnak és 1892., 1893., 1894 ik évben születtek.

A makói állításkötelesek közül ma bennmaradtak:

II-ik korosztályból.

Ádám József, Arkus János, Árva József, Baranyi János, Bernát Sándor, Beros Sámuel, Budai János, Bökönyi János, Borbás János, Csala Károly, Csávás Antal, Csala Jenő, Dobsa Mihály, Diós Sándor, Erdei Sándor, Forrai Pál, Fodor Sándor, Fodor Károly Gusztáv, Fischer Bernát, Fejes Pál, Fodor József, Fekete János, Görbe Péter, Gera Sándor, Gerő Béla, Horváth György, Herczeg Ferenc, Igaz Ferenc, Jó Ferenc, Kurucsci Mihály, Katona Pál, Kovács Péter, Király János, Kiss János I., Kiss János II, Kiss István, Kiss Sándor, Kiss Bálint, Király Sámuel, Kovács József, Kovács István, Kocsis István, Kovács József, Kiss Antal, Lónyi József, Mózes Sándor, Mező János, Nagy Sándor, Nacsa János, Nagy Sándor, Nagy Mihály, Nagy János, K. Nagy Sándor, Nacsa Gábor, Papp János, Péli Antal, Perneczki Ferenc, Rozanyai Ferenc, Rédai István, Rózsa József, Rákóczi István, Rajsz Ervin, Surzser Pál István, Sándor István, Sebők Péter Pál, Szűcs István, B. Szűcs Sámuel, Szűcs Ferenc, Széll Imre György, Szilágyi József, Szabó Imre, Török Imre, Tóth Lajos, Takács Ferenc, Tézsla István, Török Imre, Tóth András, Tamás Imre, Torma Imre, Varga Sándor, Weinberger Simon, Vér István, Vigh Miklós, Vadlövő János, Zsakó István, Brutyó Mihály, Engedi Mihály István, Kiss Dezső, Nacsa János, H. Kiss János, Lövi Salamon, Mészáros István, Mándoki Imre, B. Nagy Sándor, Németh Sándor, Pudler Ármin, Páger András, Puka János, Panyor István, Sipos János, Szalai János.

III. korosztály

Biró Antal, Bálint János, Balogi Sámuel, Czavalinga Imre, Csávás Sándor, Dávid Imre, Dudás Ferenc, Diós János, Erdei Antal, Fein Sámuel, Fodor István, Glück József, Gilicze Ferenc, Gombó Mózes Bernát, Gombkötő Gábor, Gajdi István, Fodor Ferenc, Horváth Sándor, Hirsch Dávid, Jankovics Miklós, Joó József, Juhász János, Kovács János, Kádár György, Kis Lajos, Kártyás György, Kárzián János, Kádár József, Szilágyi János, Széll József, B. Szűcs Antal Ferenc, Szoboszlai István, B. Szűcs Antal, Tamasi Sándor, Török Mihály, Vidor Béla, Wéber Éliás, Varga Sándor, Weisz Lázár.

-

Makói fiu levele a harctérről.

Szücs Antal makói, kit jó barátság füz Geiringer Károly főtéri bőrkereskedőhöz, e hó 6-ról a következő levelet intézte nevezett ismerőséhez:

Budapest, 1914. okt. 6.

Kedves Geiringer ur!

Nagyon köszönöm kedves sorait, igaz, hogy nem szép tőlem ilyen késedelmes választ adni, de megbocsájtható, mert én nagyon kevés részletet irhatok az ütközetünket illetőleg. Erdei Lajosról pedig egyáltalán semmit nem ismerem.

A Pollák és Schvarcz-cégtől volt velem egy szakaszba beosztva egy Jenei nevü barátom, (fakereskedő segéd, üzletvezető, vagy első elárusitó segéd, vagy miféle, szóval bizalmi emberük.) és még egy fürészes szintén onnan Nadobán György nevü. Több makóival nem is találkoztam az egész idő alatt.

Hogy röviden leirjam az egész dolgot, julius 30-án bevonultam. Két napig felszerelés nélkül ácsorogtam a laktanya udvaron, augusztus 1-én végre néhányunkat összeszedtek, „mivel a már felszerelt tábori századokat ki kellett egésziteni" engem is felszereltek a 8-ik tábori századnál, 2-án feleskettek, 3-án vonatra szálltunk és vonaton, gyalog és hajón Szlavóniába mentünk a szerb határtól 30–35 kilóméternyire Babska Novák nevü faluban voltunk 21-ikéig, ott naponta gyakorlatoztunk.

Végre augusztus 21-én vonatra szálltunk 25-én érkeztünk Galiciába „Sodova Visznia" nevü városba. Innen mentünk, hol északi, hol keleti, hol meg déli irányba, minden nap más-más parancs szerint, mig végre 30-án délután 3 óra tájban megütköztünk az oroszokkal.

Az 5-ik és 2-ik honvéd gyalogezred vett ütközetben részt. Estefelé visszaszoritottuk az oroszokat. Az ütközet szinhelyének nevét nem tudom. Másnap 31-én századunk ki volt különitve, mint tüzérségi fedezet. Nem akadt dolgunk, csupán födözéket ástunk.

Éjjel ezen állásunkat elhagyva, igen sokat menetelve szeptember 1-én reggel 8 óra tájban össze ütköztünk Kuhkovtól 7 kilóméternyire az oroszok előretolt csapatával. Tőlünk részt vett a harcban a 2-ik, 5-ik, 7-ik és 8-ik honvéd gyalogezred, a 11-ik honvéd népfölkelő ezred és néhány zászlóalj vadász csapat, (a számukat nem tudom.)

Századunk tartalék volt a tüzvonal mögött. De az ellenség rossz lövése jobban veszélyeztetett bennünket, mint a tüzvonalban levőket, tudniillik tullőttek. Lassan szoritottuk őket a sáncokig, körülbelül 7 kilóméteren át estig, amikor este felé már nem birva a futást, egy pillanatra levágtam magam egy árokba, kissé magam kifujva ugrásra készen állok, amikor egy golyó átfurta a karomat. Ebben a pillanatban néhány ellenséges géppuska, mint a zápor eső, kezdte szórni a golyót közvetlen felettem.

Harcképtelen lettem, fent vállon a bal karom érte a lövés. Vártam, még szünik a tüzelés, hogy elmászhassak a kötöző helyre. De az mind erősebb lett, kénytelen voltam az árokba egészen lehuzódni vagy másfél óra hosszáig térden felül vizben állva. Fél 9 óra tájban este megszünt a tüzelés, bedöcögtem a kötözőhelyre s elláttak kötéssel. Lefeküdtem egy pajtába átázott, átfázott lábakkal, reggelre kész volt a baj, alig birtam lábra állni.

Reggel, azaz szeptember 2-án megkezdtük a vándorlást hol kocsin, hol szekéren faluról-falura, kórházból kórházba, mig végre 6-án vonatra ültünk Sodova—Visznia állomásán és 8-án Bpstre érkeztünk. Elhelyeztek kórházba, honnan 16-án elbocsájtottak. 18-án kaptam 14 napi szabadságot, melynek letelte után ujabb 10 napot kaptam, már ez is letelik folyó hó 13-án. Egyébbként itt csak megvolnánk, csak a drágaság itt óriási. Az ember nem is tudja már, hogy mit tegyen. Szivélyesen üdvözlöm ugy Geiringer urat, mint kedves családját. A mamáék is üdvözletüket küldik. Őszinte tisztelője

Szűcs Antal.

A trónörököspár gyilkosai a vádlottak padján.

Szerajevó, okt. 14.

Ma kezdték meg a trónörököspár merénylői Princip Gavriló és huszonnégy bűntársa ügyében a főtárgyalást a szerajevói kerületi törvényszék bünfenyítő tanácsa előtt. A tárgyalás nyilvános. A tanács elnöke Curinaldi törvényszéki tanácsos, a Naumovics és Hoffman dr. törvényszéki tanácsosok. Mint pótbirák Fialka és Pitha törvényszéki tanácsosok szerepelnek. A vádat Svara ügyész és Sark al ügyész képviselik. Védők dr. Premuzsics, dr. Zistler és dr. Feldbauer ügyvédjelöltek, dr. Perisics ügyvéd, Sturpl törvényszéki tanácsos és Milek törvényszéki titkár szerepelnek.

A vádlottak padján Princip Gavriló és huszonnégy vádlottársa foglal helyet. A szokásos formaságok után a vádiratot olvasták föl.

A vádirat szerint az összeesküvést a belgrádi Narodna Odbrana szőtte. A merénylet elsőrangu politikai esemény. Szálai felnyulnak egészen a szerb királyi udvarig. A merénylők között a Narodna Odbrana osztotta szét a bombát és a browningokat. A vádirat elmondja, hogyan tervezték az összeesküvők Szerajevóban bűntársakat. Ismerteti Principnek a vizsgálat során tett vallomását. Princip és bűntársai elismerték, hogy Belgrádban szivták magukba a monarchia ellen való gyűlöletet s a nagyszerb nemzeti eszmétől fűzelve, követték el a merényletet. A szerajevói államügyészség hazaárulás cimén emel vádat Princip és bűntársai ellen. Ezt a bűnt halálbüntetéssel, illetve tiztől husz évig terjedő börtönnel bünteti.

A vádirat felolvasása után az elnök megkezdte a vádlottak kihallgatását. Elsőnek Gabrinovics Nedjelko merénylőt hallgatják ki. Vallomása egyezik a vizsgálat folyamán tett vallomásával.

Elmondja, hogy eleinte a szocialista, majd az anarkista eszmék hive volt. Belgrádban megismerkedett Vasics Milán szerb kir. őrnaggyal, a Narodna Obrana akkori titkárával. Igy jutott a szerb nacionalizmus uljába. A Balkán háboru után Darcics Zivojin tanár és ujságiró, a belgrádi államnyomda igazgatója és a Narodna Obrana választmányi tagja a belgrádi szerb államnyomdában alkalmazta. Cabrinovics bevallja, hogy nacionalista és egyuttal anarkista is volt. Maga elé tüzött célja volt, hogy az összes délszláv országok egyesülését lássa, és hogy erőszakkal elszakitsa Ausztria Magyarországtól az osztrák magyar délszláv országokat, ezeket egyelőre egyesitse Szerbiával, miközben a jövőre egy délszláv köztársaságot képzelt maga elé. Ezeknek az országoknak az osztrák magyar monarkiától való elszakitása csak erőszakos eszközökkel történhetett.

Ferenc Ferdinánd trónörökös meggyilkolásának első ötlete akkor támadt benne, mikor egy ismeretlentől postán egy borítékba zárt ujságszelvényt kapott, amelyen az a hir volt, hogy a trónörökös Serajevóba akar jönni. Ezt a hirt Cabrinovics Princippel is közölte. Princip Cabrinovicsot egy séta közben rábeszélte, hogy közösen kövessék el a merényletet. Princip beleegyezett, főként azért, mert Belgrádban azt hiresztelték, hogy a trónörökös az osztrák-magyar háborus párt vezére, amely párt Szerbiát meg akarja hóditani. Princip Cabrinovicsot megismertette Ciganovics Milánnal, a szerb államvasutak hivatalnokával, hogy ettől kapjanak fegyvereket és bombákat. Tudták, hogy Ciganovics, mint volt komitácsi-vezér szoros összeköttetésben áll a Narodna Obranával. Ciganovics nagyon előzékenyen bánt velük, de kijelentette, hogy nem áll módjában, hogy a Browning pisztolyokat megszerezze és ezért Tankosics Vojo őrnagyhoz fogja utasitani, aki a Narodna Obranánál nagyobb szerepet játszik.

A kihallgatás alatt dr. Premuzics védő azt kérdezte Cabrinovicstól, hogy szabadkőmives e? De a védőnek erre vonatkozó kérdéseire Cabrinovics nem válaszolt.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelmei.

(630)

85. fejezet.

Herceg és komédiás.

– Már pedig el fogom venni azt a tizenöt éves leányt. Te pedig gondolkozzál a felett, hogy fiam maradj e, vagy sem? Ha örökségedet megkapni akarod, tudni fogod kötelességedet, ha nem kell a vagyonom – utoljára látjuk egymást!

– Ez utolsó szava atyámnak?

– Nem, még azt akarom mondani, hogy Pietro Soderini téged megsértett az este, tőle elégtételt kérni tartozol.

– Egy komédiással párbajozzam?

– Az a komédiás tudtommal tisztességes és becsületes ember s előkelő család sarjadéka.

– Egész Róma kacagna, ha megvívnék vele.

– Egész Róma gyávának fog tartani, ha ki nem hivatod.

A komornyik lépett be.

– Két ur sürgősen beszélni kiván a herceggel, mondá a komornyik az öreg herceg előtt meghajolva.

– Nevük?

– Lorenzo Ghiberti képviselő és Campini ügyvéd urak.

– Bocsásd be az urakat, parancsolá az öreg herceg s maga is a bejárat felé sietett, hogy a két urat fogadja.

(Folyt. köv.)

Szép

cukor-paradicsom

naponta friss szedés kapható

Iritz Sámuel özv. cégnél.

Friss must kapható:
Iritz Sámuel özv. cégnél.
Legjobb
asztali- és gyógyborok
Iritz Sámuel özv. cégnél
kaphatók.

Makulatur-papir
kiadóhivatalunkban jutányos áron kapható.

A Zeitler-gőzmalomban
szénsalak kapható.
A durvább szénsalak ára kocsinként 2 korona, finomabb 3 „ „

Herés árpa szalma, polyva
kazalonként és ölenként eladó közel a városhoz
IRITZ MIKSÁNÁL.

Igyon maga is
KAKUKFŰ KESERŰT!
1 NAGY ÜVEG 4 KORONA
1 KISÜVEG 3 KORONA
Készíti: Rankovszky J. cégnél

A KAKUKFŰ GYOMORLIKÖR
nélkülözhetetlen ital gyomor bántalmaknál.
Kapható mindenütt.
Makón főraktár:
Sandor Zsigmond
gyógyszertárában.

Zeitler Rudolf és társai gőzmalom és jéggyár részvénytársaság Makó.

Van szerencsénk a jégvásárló t. közönség szives tudomására hozni, hogy jéggyártást és jégkihordást mindennap eszközlünk és

KRISTÁLYTISZTA MŰJÉG

malmi irodánkban (36. telefonszám), megrendelhető. Kisebb mennyiségű jég a malomtelepen és városi lisztüzleteinkben kapható.

50 kilóig a jég ára 6 fillér, ezen fölüli mennyiségnél 4 fill.

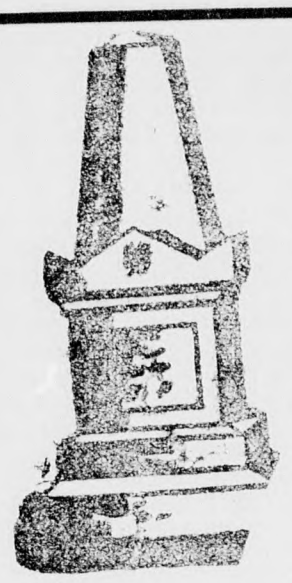

Első magyarországi sirkőgyár.
Nálam az összes márvány- és
:-: **granit sirkövek** :-:
25 %-al olcsóbban kaphatók mint eddig voltak, mivel azokat ujonnan berendezett gyáramban magam készitem.
Vasbeton sirboltokat
6 személyre, 25 évi felelősség mellett 800 kor.-ért vállalok 3 évi törlesztésre, kamatmentesen.
GLÜCK LAJOS
Makó, Szegedi-utca, saját ház.

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

::: KÖNYVNYOMDA :::

Elvállal:

Eljegyzési kártyák
Meghivók,
Üzleti könyvek,
Számlák,
Levélpapirok,
Boritékok,
Névjegyek,
Könyvek, folyóiratok,
Gyászlapok és
Falragaszok előállitását.

Telefon szám 124.

: LAPKIADÓ VÁLLALAT :

A
MAKÓI FÜGGETLEM UJSÁG
a vármegye legelterjedtebb
× × × × napilapja. × × × ×

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben, házhoz hordva:
Egész évre . . 7 korona.
Fél „ . . . 3 K. 50 F.
Egy hóra 60 fill.

Vidékre, postán küldve:
Egész évre . . . . 14 kor.
Fél „ . . . . 7 „
Negyed „ . . . . 3 50 f.
Egy hóra 1 kor. 20 fill.

Hirdetéseket felvesz a
o o o kiadóhivatal o o o

Telefon szám 124.

Nyomatott Dr. Kiss Pálnak a „Makói Független Ujság" villanyerőre berendezett gyorsajtóján. Makón